

Referat fra DFMS Temadag for sonografer Rigshospitalet d. 27-10-2018

På dette års Sonografdag var der rekordstor tilmelding af 47 sonografer fra Hjørring, Aalborg, Herlev, Hillerød, Hvidovre og Rigshospitalet.

Efter morgenrundstykker og kaffe/the blev vi vist rundt i afdelingen, og sonograf Ulla Allin bød velkommen til dagens program.

Invasiv behandling på Rigshospitalet:

Karin Sundberg holdt foredrag om de forskellige former for invasiv behandling i en kompliceret graviditet. Reduktioner, amnion reduktion, intrauterine blodtransfusioner, foster punkturer, føtal drænbehandling og endelig laserbehandling og clamping i truede monochoriske graviditeter.

Ved behov kan der viderehenvises til udlandet i forbindelse med fosteroperationer.

Rigshospitalet har opnået stor sikkerhed og fremgang i resultaterne efter cord occlusion. Således viser en nylig opgørelse, at overlevelse af eet foster efter cord occlusion er steget fra 78% (2004-2009) til 90-95% (2010-2015).

Laser behandling har aktuelt en overall overlevelse på 60-75%, og overlevelse af mindst eet foster på 93%. Gennemgang af Quintero stadier ved TTTS og behovet for behandling.

Understregning af stor opmærksomhed på mulig TTTS ved maternelle symptomer som smerter, tyngdefornemmelse eller molimina.

Billeddokumentation i Astraia:

Ulla Allin gennemgik DFMS's krav til billeddokumentation i 2.trimester. Forskel på obligatorisk og ikke obligatorisk billeddokumentation, og herudover også forskel på FMF's krav til billedserie til 2. trimester certificering i sammenligning med danske forhold.

Rigshospitalet har udarbejdet egne minimumskrav på ca. 15-16 billeder til 2. trimester billed-dokumentation.

Input fra de deltagende afdelinger i egen praksis viste stor forskel på området. Ressourcer og tradition havde stor indflydelse. Grundlæggende blev der på alle afdelinger foretaget en minutiøs foster gennemscanning i uge 20, men eksempelvis blev der enkelte steder ikke rutinemæssigt målt på humerus, cerebellum og cisterna magna. Nogle steder målt ductus venosus både uge 20 og 12, typisk i kølvandet på Copenhagen Babyheart, men de fleste steder undersøgtes dette ikke.

Registrering i Astraia heller ikke enslydende.

Enighed på mødet om, at det ville være optimalt at ensrette den landsdækkende daglige praksis for billeddokumentation og registrering.

Copenhagen Baby Heart:

Cathrine Vedel, læge pH.d på RH redegjorde for det store projekt omkring hjertescanning præ-og postnatalt i København.

Primært var intentionen at undersøge prævalensen af bicuspid aorta hos nyfødte, men efterfølgende har projektet CBH udviklet sig til for nuværende at omfatte mere end 25 delprojekter. Målet er 25.000 inkluderede nyfødte over 2 1/2 år med såvel 2.trimester scanning prænatalt og hjertescanning postnatalt samt kblodprøver og EKG.

Undersøgelsens inklusion stopper om en uge og resultaterne for fundne og ikke fundne hjertemisdannelser bliver opgjort.

Forekomst af hjertemisdannelser gennem de senere år er undersøgt som sammenligningsgrundlag for resultaterne af CBH.

1996-2013 Forekomst på 1,22% årligt af hjertemisdannelser samlet hos alle nyfødte.

1996 blev 4,5% af hjertemisdannelser detekteret i Danmark. Detektionsraten steg i 2013 til 71%.

Forekomst af større hjertemisdannelser er reduceret fra 0,23% til 0,15% efter indførelsen af 2.trimester screening. Øgning tydeligt relateret til eks. indførelse af 3-kanal billede i 2010.

De hyppigste oversete større hjertemisdannelser er coarctatio aorta, afbrudt aortabue og Steno Fallots Tetralogi.

Landet rundt:

Udbredte problemer fra alle afdelinger med manglende ressourcer og stigende fødselstal.

Hillerød, Herlev og Aalborg havde alle fået påbud fra Arbejdstilsynet på baggrund af dårlige ergonomiske arbejdsforhold. Fra lederside en svær opgave at løse problematikken set i lyset af stigende fødselstal, manglende økonomiske ressourcer, manglende antal uddannede sonografer, dårligt ergonomisk udviklede scanningsapparater og mangel på gode stole, lejer, lokaler mv.

Positiv enighed og håb om, at påbuddene fra Arbejdstilsynet kan være en løftestang for såvel sonografer som ledere i opmærksomheden på og løsningen af dårlige arbejdsforhold.

Enkelte steder findes der mulighed for betalt fysioterapi, andre steder forsøges med alternative arbejdsområder for sonografer til aflastning. Andre steder er der på grund af lægemangel åbnet op for, at sonografer scanner på lægeprogrammer. Scanninger giver udvidede kompetencer og fagligt løft og foregår med mulighed for lægelig supervision.

Fra Københavnske afdelinger er der hos regionen ansøgt om mulighed for 5 faste sonograf uddannelsesstillinger, som efter endt uddannelse måske tænkes i rotation i regionen. Ønsket er at undgå tendensen idag, hvor sonografer først ansættes, når manglen er der - men at man jo så må vente op til et år, inden sonografen selvstændigt kan indgå i skemaplanlægningen.

Fra Aalborg Universitetshospital arbejder sonograf Gitte Størup med et EU-støttet projekt for at finde en teknologisk innovation indenfor området scanningsapparatur. Måske i form af Robot Assisteret Ultralydsscanning - RAU.

Flere studerende fra forskellige studieretninger er tilknyttet i forbindelse med RAU-projektet.

Eksempelvis arbejder 2 hold studerende i øjeblikket med såvel online spørgeskemaer til alle sonografer i Danmark som kvalitative interviews af udvalgte sonografer og ledere. Håbet er, at så mange som muligt vil deltage for, at vi i fællesskab kan danne et overblik over dette problemområde.

Næste DFMS Temadag for sonografer:
Hillerød bød ind som værter for første gang.
Tidspunkt 26/10-19

Tak til Rigshospitalet for gode rammer, god mad og en masse networking og erfaringsudveksling.

Referent Gitte Størup

Agenda

The Copenhagen Baby Heart Study

BAV – bicuspid aortic valve

DFMS

Fælles foresøgning for sonografi under DFMS
27 oktober 2018 på Pædagogisk Børgebjergvej 9
Medsted: Afdeling 40311 Auditorium 1

Opgang 5.3 ud

Program:

- 09.30 – 10.30 amboni, mogenmad, rembeursering i afdeling 4032
- 10.30 – 12.00 invasiv behandling på BII ved Karin Sørensen
- 12.00 – 13.00 Friskost
- 13.00- 13.45 Billedokumentation i Aftryk ved Lulu Alin
- 13.45- 14.45 Copenhagen Baby Heart ved Kattrine Video

Igangværende PhD studie: Prænatal sekskromosomi, udvikling af normalkromosomer og optimering af screening for hjertemalformation

Selektivt føtucidium

Foster reduktion

Selektivt føtucidium målrettes de gyrte foster
reduktion – antallet af fostre reduceres
est 3-2 efter fertilitetsbehandling
(ovulationsbehandling – insemination)

